

---

Kraków-Kurdwanów, st. 11, gm.  
Kraków-Podgórze, woj. małopolskie,  
AZP 103-56/53

---

Informator Archeologiczny : badania 33, 8-9

---

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach  
dozwolonego użytku.

W ogólnej strukturze inwentarza zwraca uwagę zdecydowana przewaga odłupków, łuszczyk i ich fragmentów nad formami wiórowymi. Wraz z łuskami stanowią one ponad 82% zbioru. Inną ważną cechą inwentarza jest duża liczba form rdzeniowych oraz ich fragmentów. Średnio wysoki udział narzędzi (3,07%) oraz odpadków z ich produkcji (0,05%) pozwala zinterpretować charakter omawianego stanowiska jako pracowni przydomowej.

Odkryto 8 obłupni oraz konkrecji ze śladami początkowej obróbki, 70 form rdzeniowych (41 jednopiętowe i 29 dwupiętowych), 119 form technicznych i 528 wiórów lub ich fragmentów.

Wśród narzędzi (191 szt.) widoczna jest znacząca przewaga drapaczy (100 szt.) nad pozostałymi formami. Zaznacza się też stosunkowo duży udział grupy liściaków (11%) oraz półtylczaków (4,2%).

Charakterystyka późnopaleolitycznego inwentarza krzemiennego pozwala na jego łączenie z jednym przemysłem datowanym na okres młodszego *Dryasu*. Na taką ocenę wskazują zarówno cechy technologiczne półsurowca, jak i typologia narzędzi. Ich suma sprawia, że materiały późnopaleolityczne z Krakowa-Kurdwanowa możemy uznać z dużą pewnością za kulturowo i chronologicznie homogeniczne. Natomiast ściśle określenie kulturowe omawianego inwentarza jest problemem dużo trudniejszym. Ogólnie można wiązać go z tak zwanym kompleksem ahrensbusko-mazowszańskim.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Via Archaeologica”.

Badania nie będą kontynuowane.

**KRAKÓW-KURDWANÓW**, st. 11, gm. Kraków-Podgórze, woj. małopolskie, AZP 103-56/53

- obozowisko z okresu późnego paleolitu (kompleks ahrensbusko-mazowiecki)
- obozowisko mezolityczne (kultura komornicka)
- grupa pleszewska kultury mierzanowickiej (wczesna epoka brązu)
- materiały z okresu wpływów rzymskich

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przed budową autostrady A4 przez mgr. Bogdana Mrówkę, mgr. Grzegorza Telegra i Szymona Tłuszcza (Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Muzeum Archeologiczne w Krakowie, Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego – Krakowski Zespół do Badań Autostrad). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad w Warszawie. Drugi sezon badań. Przebadano w sumie powierzchnię 6740 m<sup>2</sup>.

Stanowisko 11 w Krakowie-Kurdwanowie położone jest na północnych krawędziach dwóch piaszczystych cypli terasowych, górujących ponad doliną małego potoku, stanowiącego dopływ Wilgi. Odkryto 217 małych, płytkich obiektów nieckowatych. Ich chronologia, a często również i antropogeniczny charakter są trudne do ustalenia. Jedynie w jednym z takich obiektów – nr 182 – odkryto dużą ilość spalonych ziaren zbóż oraz duże fragmenty naczyń grupy pleszowskiej kultury mierzanowickiej. W humusie oraz w położonych bezpośrednio poniżej warstwach piasku eolicznego znaleziono 114 zabytków krzemiennych, związanych ze starszą oraz środkową epoką kamienia. Zlokalizowane były w 3 wyodrębniających się strefach. W dwóch z tych stref odkryto zabytki późnopaleolityczne, związane z kręgiem mazowszańskim. Natomiast inne małe skupisko tworzyły materiały mezolityczne, które można łączyć z kulturą komornicką.

Na stanowisku 11 w Krakowie-Kurdwanowie odkryto również zabytki ceramiczne związane z okresem wpływów rzymskich. Znalezione zostały w warstwie humusu oraz w nielicznych obiektach, w zachodniej i centralnej części stanowiska. Najprawdopodobniej wszystkie te zabytki są świadectwem erozji stanowiska z okresu wpływów rzymskich, zlokalizowanego bezpośrednio na południe od badanego terenu, na wyższej części cypla.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Via Archaeologica”.

Badania nie będą kontynuowane.

**Kraków-Kurdwanów**, st. 12, gm. Kraków-Podgórze, woj. małopolskie, AZP 104-56/9 – patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

**Łacha**, st. 4, gm. Turośl, woj. podlaskie, AZP 30-73 – patrz: neolit

**Masłomęcz**, st. 15, gm. Hrubieszów, woj. lubelskie, AZP 88-94/80 – patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

**MICHAŁÓW-PIASKA**, st. 1, gm. Wąchock, woj. świętokrzyskie, AZP 80-66

- osadnictwo związane z przetwarzaniem hematytu, pracownie krzemieniarskie kultury świderskiej (paleolit schyłkowy, cykl mazowszański)
- osada/obozowisko z okresu późnego mezolitu

Wykopaliskowe badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 6 do 23 sierpnia przez mgr. Andrzeja Jacka Tomaszewskiego (autor sprawozdania, Państwowe Muzeum Archeologiczne, Instytut Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie). Finansowane przez WKZ oraz częściowo przez Państwowe Muzeum Archeologiczne i Instytut Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie. Piąty sezon badań. Przebadano powierzchnię 112 m<sup>2</sup>.

Stanowisko położone jest na III akumulacyjnym i piaszczysto-żwirowym tarasie rz. Kamiennej. Zarejestrowano liczne podepozycyjne zaburzenia związane z wykrotami, korzeniami drzew i wysadami mrozowymi.

Krzemienica RI/99 – niewielkie izolowane skupienie pracowniane kultury świderskiej: rdzenie i produkty ich zaprawy i napraw, półsurowiec, odpadki, brak narzędzi, surowiec czekoladowy.

Krzemienica RII/99 łączona z kulturą świderską (rozkopana w połowie) – elementy pracowniane (liczne odpadki i półsurowiec, pojedyncze rdzenie, tłuczek krzemienisty) oraz nieliczne elementy podomowe (drapacz, przekłuwacz, liściak, seria delikatnych półtylczaków). Surowiec czekoladowy. Materiały krzemienne występowały w obrębie i na obrzeżeniu zagłębionego w ziemię, okrągłego w planie obiektu o średnicy ca. 3 m, o wypełnisku przesyconym proszkiem hematytowym. Obiekt może być pozostałością domostwa.

W wykopie RIII/99 wystąpił materiał zabytkowy łączony z mezolitem (obrzeżenie wykopów z lat poprzednich) – elementy podomowe (kilkadziesiąt krótkich drapaczy, w tym połamanych, łuski retuszu drapaczy, rylec, ciosak), jedno małe skupisko pracowniane (kilka rdzeni oraz produkty ich zapraw i eksploatacji). Surowiec głównie czekoladowy. Materiały wystąpiły w kontekście śladów przetwarzania hematytu (nikłe zabarwienie warstwy piasku proszkiem hematytowym oraz, w obrębie warstwy, dwa intensywniej zabarwione, koliste, zagłębione obiekty o średnicy ca. 1 m).

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Państwowym Muzeum Archeologicznym i w Zakładzie Epoki Kamienia Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie.

Badania będą kontynuowane.

**Morzyszów**, st. 3, gm. Kłodzko, woj. dolnośląskie – patrz: mezolit

**NOWY DWOREK**, st. 7, gm. Świebodzin, woj. lubuskie, AZP 53-14/7

- obozowisko schyłkowo paleolityczne i mezolityczne
- osada kultury amfor kulistych (neolit)